

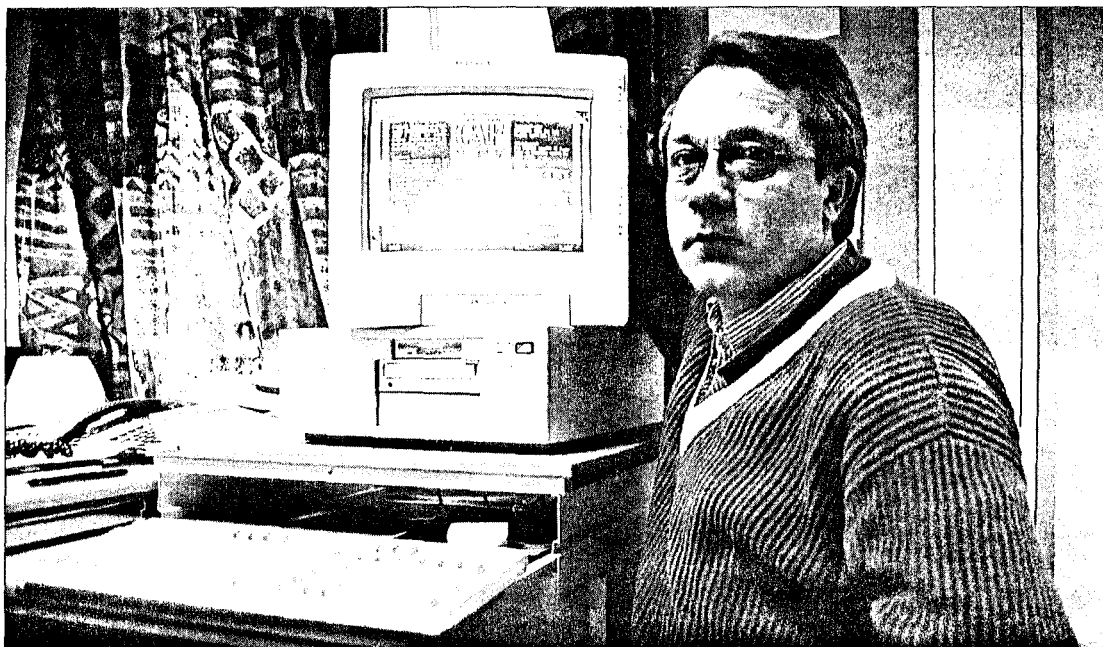
Lasse Kolstad i «Da capo!»

I kveld hylles en sprek, nyslått 75-åring, Lasse Kolstad. Selve dagen var 10. januar. Lasse Kolstad er en institusjon i norsk underholdningsbransje, og har vært ansatt på Det Norske Teatret en årrekke. Han har hatt mangfoldige musikk-spill-roller. Vi husker ham blant annet som «Tevje» i «Spelemann på taket» og han har vært med i «Mannen fra La Mancha». Kolstads malmfulle røst har også gitt liv til tegnefilmer, og for ikke lenge siden kunne vi høre ham i TV's kultserie «The Julekalender». «Det var en mørk og stormfull aften...»

I programmet synger Kolstad bl.a. «A, for ein stralende morgon» fra «Oklahoma», han synger duett med Brit Langlie i «Rosa på bal» fra Taube-forestillingen «Så lenge skutan kan gå» på Det Norske Teatret, og vi får høre «Kari Waits For Me» fra «Windjammer»-filmen.

Ellers blir det allsang med gamle, gode «It's a long way to Tipperary» med Da capo-orkestret, Vidar, Gunvor og publikum i studio — og til seerne hjemme: Syng med — teksten kommer på skjermen. Ved Ole-Jørgen Theodorsen og Øivind Thue.

NRK1 tirsdag kl 19.35

LEKSIKON PÅ CD: Skal en tro kritikerne har hverken Cappelen eller Aschehoug/Gyldendal lyktes med leksikon på CD-Rom i første omgang. Men oppdateringer kommer. Her er Erik Norstedt i Daidata A/S ved skjermen. (Foto: Sverre Hounn)

En ny verden på CD-Rom

Uten CD-Rom og Internett hadde datamaskinen forblitt et nytt arbeidsverktøy, og en hobby for spesielt interesserte. Nå kan

datamaskinen, som du før mente var en avansert tekstbehandler, være både oppslagsverk og hjelpelærer for unge.

AV KURT HAUGLI

I fjor kom både Cappelen og Aschehoug/Gyldendal med sine leksikon på CD-Rom. Cappelen skal snart gi ut sitt kartverk over Norge på CD, mens Thor Heyerdahls livsgjerning allerede kan oppleves via dataskjermen. Alt

finnes på små plastdisketter som til forveksling ligner musikk-CDer.

Firedobling

Fortsatt er det et rimelig begrenset utvalg norske titler, men stadig flere vil være med. Antall CD-Rom-spillere vil være firedoblet og vel så det før året er omme. Alle som mener alvor med ny teknologi har planer for en eller annen form for

CD-Rom. VG gir ut avishistorie, databutikker lager kataloger, og tidsskrifter lager elektroniske utgaver.

Likevel er det spillene som har dominert markedet. Helt til nå. Det er nå mor og far begynner å oppdage at en datamaskin nødvendigvis ikke er en buldrende spillmaskin og et uforståelig teknologisk misfoster. Den kan fak-

tisk brukes til noe nyttig.

Godt norsk

Det er amerikanske produsenter som i stor grad dominerer CD-Rom-markedet, men det er laget spennende saker også her på berget. To norske leksikon er allerede nevnt. Utgivelsene av oppslagsverk på norsk, har det vært still store forventninger til. Skal en tro

kritikerne har hverken Cappelen eller Aschehoug/Gyldendal lyktes i første omgang. Men oppdateringer kommer. Store Norske i elektronisk utgave inkluderer oppgradering på senhøsten.

Derimot har forståelsepærne vært svært begeistret for «Kon Tiki Interactive». En CD-Rom som tar for seg Thor Heyerdahls liv og virke. Platen er laget av et lite norsk selskap - Mogul Media - som hevder at man ikke trenger være stor og multinasjonal for å få til noe i dette markedet. Av andre spennende norske utgivelser kan nevnes «Norge i Krig», og «VG i tid og ROM». Begge to historiske verk. VGs CD-Rom er gitt ut i forbindelse med avisens 50-årsjubileum, og er langt fra bare reklame, men et innblikk i vår samtidshistorie. VGs plate er forøvrig subsidiert av avisen, og vil koste bare halvparten av tilsvarende plater.

Varierende kvalitet

Utenlandske titler florerer, og kvaliteten er svært varierende. Multimediaersjonen av Guinness Rekordbok er kommet, og er garantert morsommere en boka. Det er greit å vite at verdens tyngste sumo-bryter veier 240 kilo, men å se ham i action blir noe helt annet. Legendariske Encyclopedia Britannica med 82.000 artikler og 16 millioner oppslagsord er å finne på CD-Rom. De florerer av historiske verk om alt fra den amerikanske borgerkrigen til CNNs CD-Rom med en årskavalkader.

For barn

Utvalget til barn øker også kraftig. Det handler ikke bare om spill. Na kan barna lære matematikk eller den periodiske tabellen. Norske CD-Rom for barn er enna mangelfull, men det er bare et spørsmål om tid før også norske CD-plater som trykt kan overlates til barna blir a fa tak i.

Økende overvekt hos barn

Washington/Oslo (NTB-Bodil Stein): Stadig flere barn over store deler av verden blir overvektige. Det gjelder i USA, Russland og Kina såvel som i Norge.

I Norge er ikke problemet så stort som i mange andre land, men også hos oss er overvekt et tiltakende problem.

Det blir flere overvektige barn, og overvekten hos dem som veier for mye øker også, opplyser professor Dagfinn Aarskog ved barneklirikken på Haukeland Sykehus til NTB. Aarskog har skrevet en bok om både overvekt og slanking hos norske barn.

I en undersøkelse som ble gjort i Norge på slutten av 1980-tallet var 5 prosent av førskolebarna minst 20 prosent overvektige i forhold til normalstandard. Blant 8-åringene var det 3 prosent og blant tenåringene 8-11 prosent. Det betyr at det er cirka 75.000 overvektige barn og unge i vårt land.

Årsaken ligger nok både i kostholdet og spisevanene. Særlig ungdommen har for få faste måltider. Mye av maten tenåringene spiser skaffer de seg utenfor hjemmet, sier Aarskog.

Verdensomspennende

I USA er tallene langt verre, der er 21 prosent av guttene mellom 6-8 år overvektige, mens 24 prosent av jentene er for tjukke.

Vi er absolutt klar over de raske forandringene i overvekt hos barn i USA. Det de fleste ikke er klar over, er at dette er en verdensomspennende tendens, sier ernæringsprofessor ved Universitetet i Nord-Carolina, Barry M. Popkin til avisen Washington Post.

Popkin har ledet undersøkelsen av 6-8-åringene i Russland, Kina, Brasil og Sør-Afrika — fire land som står for mer enn halvparten av verdens befolkning.

Forskerne fant at 26 prosent av 6-8-åringene i Russland og 18 prosent av jentene var overvektige. I Kina var tallene 14 prosent for guttene og 12 prosent for jentene. I Sør-Afrika var 23 prosent av svarte gutter overvektige sammenliknet med 21 prosent av svarte jenter. Tallene for overvekt blant hvite barn var enda litt

GATE-KJØKKEN-MAT: For store doser gatekjøkken-mat bidrar til overvekt blant barn og unge i USA og andre vestlige land, men i andre deler av verden er det andre årsaker til problemet (NTB-illustrasjonsfoto: Helge Hansen)

høyere. I Brasil var 13 prosent av guttene for fete, mot 11 prosent av jentene.

Funnene viser at fedme i barneårene er en raskt voksende epidem i alle verdensdeler. Men samtidig har flere av landene også problemer med underernæring og sult. Derfor er det oppsiktsvekkende at fedmeproblemet i økende grad også eksisterer blant fattige og middelklassebarn, sier professor Popkin.

Flere årsaker

Hvorfor barn blir stadig tyngre i

forhold til høyden, varierer fra land til land. Forskerne antyder at en årsak er det økte kaloriinnholdet i maten, særlig bruken av vegetabilsk olje. En annen faktor er manglende fysisk aktivitet, slik at barna ikke forbruker nok energi.

Gatekjøkken-maten, som vanligvis tillegges skylden for fedmeproblemet i USA, bidrar lite til overvekt hos barn i andre land. Forandringene her skyldtes hovedsaklig spisevanene og ikke så mye selve maten.